

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

İNŞAAT TEKNOLOJİSİ

**İKLİM VE MİMARİ DURUM RENK
TASARIMI
582YİM446**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. İKLİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE RENK TASARIMI YAPMAK	3
1.1. Sıcak İklim Bölgeleri	3
1.1.1. Tanımı	3
1.1.2. İklim Özellikleri.....	3
1.1.3. Mimari Özellikleri.....	3
1.1.4. Sıcak Bölgelerde Mevsime Göre Hâkim Renkler	5
1.2. Soğuk İklim Bölgeleri	6
1.2.1. Tanımı	6
1.2.2. İklim Özellikleri.....	6
1.2.3. Mimari Özellikleri.....	6
1.2.4. Soğuk Bölgelerde Mevsime Göre Hâkim Renkler.....	7
1.3. Ilıman İklim bölgeleri.....	8
1.3.1. Tanımı	8
1.3.2. İklim Özellikleri.....	8
1.3.3. Mimari Özellikleri.....	9
1.3.4. Ilıman Bölgelerde Mevsime Göre Hâkim Renkler	9
UYGULAMA FAALİYETİ.....	10
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	13
ÖĞRENME FAALİYETİ -2	14
2. MİMARİ ÖZELLİKLERE GÖRE RENK TASARIMI YAPMAK.....	14
2.1. Küçük Binalar	14
2.1.1. Tanımı	14
2.1.2. Özellikleri.....	14
2.1.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri.....	14
2.1.4. Boyanması.....	15
2.2. Büyük Oturumlu Yüksek Olmayan Binalar	16
2.2.1. Tanımı	16
2.2.2. Özellikleri.....	16
2.2.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri.....	17
2.2.4. Boyanması.....	17
2.3. Büyük Oturumlu Yüksek Binalar	18
2.3.1. Tanımı	18
2.3.2. Özellikleri.....	18
2.3.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri.....	18
2.3.4. Boyanması.....	18
2.4. Küçük Oturumlu Yüksek Binalar	20
2.4.1. Tanımı	20
2.4.2. Özellikleri.....	20
2.4.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri.....	20
2.4.4. Boyanması.....	20
2.5. Özel Projelendirilmiş (Kuleler, Anıtlar vb.) Binalar	21
2.5.1. Tanımı	21

2.5.2. Özellikleri.....	21
2.5.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri.....	22
2.5.4. Boyanması.....	23
UYGULAMA FAALİYETİ.....	25
ÖLÇME DEĞERLENDİRME.....	27
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	28
CEVAP ANAHTARLARI.....	29
KAYNAKÇA.....	30

AÇIKLAMALAR

KOD	582YIM446
ALAN	İnşaat Teknolojisi
DAL/MESLEK	Yapı Dekorasyonculuğu
MODÜLÜN ADI	İklim ve Mimari Durum Renk Tasarımı
MODÜLÜN TANIMI	İklim ve mimari özelliklere göre renk tasarımı yapma becerisinin kazandırıldığı bir öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Renklerle tasarım yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel amaç Gerekli ortam sağlandığında iklim özelliklerine ve mimari özelliklere göre renk tasarımı yapabileceksiniz. Amaçlar 1. İklim özelliklerine göre renk tasarımı yapmak 2. Mimari özelliklere göre renk tasarımı yapmak
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf ortamı Donanım: Renklerle ilgili dokümanlar, çeşitli renk örnekleri, renk kartelaları
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Doğada var olan renkler doğru bir şekilde kullanıldıkları zaman gerçek özelliklerini ortaya koyarlar. Şunu biliyoruz ki renklerin insanlar üzerinde olumlu veya olumsuz psikolojik etkileri bulunmaktadır.

İklimler ve binaların mimari şekilleri, renklerin belirlenmesinde önemli birer faktördür. Koyu renklerin ışığı daha fazla çektiğini, açık renklerin ışığı daha fazla yansıttığını düşünecek olursak sıcak ve soğuk iklim bölgelerinde nasıl bir tercih yapmamız gerektiği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Renklerin etkilerinden yararlanarak objeleri olduğundan daha büyük veya olduğundan daha küçük gösterebiliriz. İşte bu modülde hem iklim bölgelerine göre hem de mimari özelliklere göre renk tasarlamayı öğreneceksiniz.

Göze hoş görünen, birbirleriyle uyumlu binalardan oluşan bir çevre yaratmak renklerin doğru kullanılması ile gerçekleşecektir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Binalarda iklim özelliklerine göre renk tasarımı yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bulduğunuz çevredeki binaları gözlemleyerek en fazla tercih edilen renk çeşitlerini ve nedenlerini araştırınız.
- Elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. İKLİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE RENK TASARIMI YAPMAK

1.1. Sıcak İklim Bölgeleri

Hava sıcaklığının fazla olduğu ve gün ışığının yoğun olduğu bölgeler de renk tasarımı yapmak.

1.1.1. Tanımı

Yazları sıcak ve yağışsız kışları ılıman ve yağışlı geçen iklime sıcak iklim denir. Sıcak iklim kuşağına sahip olan bölgelere de sıcak iklim bölgeleri denir.

1.1.2. İklim Özellikleri

Bu iklim özelliklerine sahip olan bölgelerin ortak özelliği genel olarak sıcak olmalarıdır. Ancak yağış bakımından çok büyük farklılıklar gösterebilir. Çünkü dünyada yağışın en az ve en çok olduğu yerler sıcak iklim bölgeleridir.

Sıcak iklim ülkemizde en hâkim şekilde Güneydoğu Anadolu bölgesinde görülür. Yazlar çok sıcak kurak ve kışlar yer yer soğuk ve kısa geçer. Akdeniz ikliminin hâkim olduğu bölgelerde de sıcak iklim özellikleri görülür. Akdeniz bölgesi ve Ege kıyılarında Akdeniz iklim tipi hâkimdir. Sıcaklık ortalamaları, yıllık 18–19 derece arasındadır. Güney Marmara ile Trakya'nın büyük bir bölümünde ise bozulmuş Akdeniz iklim tipi daha hâkimdir. Yıllık sıcaklık ortalaması 12–15 derece arasındadır.

1.1.3. Mimari Özellikleri

Geleneksel konut mimarimizde iklim özellikleri önemli bir etkidir. Bu nedenle bölgelere göre farklılıklar göstermektedir. Sıcak iklimin hâkim olduğu bölgelerde konutlar

rüzgâra hâkim yönde yapılır. Böylece kalın taş duvarları sayesinde yaz aylarındaki sıcaklığın etkisi hafifletilmiş olur. Genel olarak konut mimarisi giriş, ara kat ve üst kat şeklinde şekillenmiştir. Sıcığın etkisini azaltmak amacıyla pencereler küçük, oda tavanları ise yüksek yapılır. Böylece hava sirkülasyonu sayesinde sıcaklığın etkisi azaltılmış olur.

a

b

Resim 1: a; Güneydoğu Anadolu ve b; Akdeniz bölgelerine ait farklı mimari özellikte evler

Akdeniz ikliminin hâkim olduğu Ege ve Akdeniz bölgesinde evler açık sofalıdır. Oran olarak yaklaşık kapalı mekânların alanı kadar açık mekân oluşturulmuştur. Zemin katın bahçeye dönük yönü açık bırakılmış, iç dış mekân bütünleşmesi sağlanmıştır

a

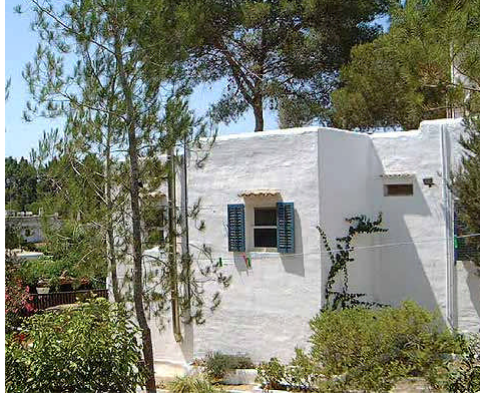
b

Resim 2: a,b Mardin evlerinin mimarisini gösteren resimler

Karasal Akdeniz ikliminin hâkim olduğu Güney Doğu Anadolu bölgesinde ise kışları yağışlı ve soğuk, yazları ise kurak ve çok sıcak geçer. Bu yöredeki evlerin düzenini, büyükçe bir avlu etrafında yer alan eyvanlı mekânlar sağlar. Düz arazide odalar için genellikle uygun yön doğu ve güneydir. Ancak Kuzey Anadolu yerleşim yerlerinde batı yönü de uygun sayılabilir. Sofa için uygun yön batı, doğu ve güneydir.

Eğimli arazilerde manzaraya yönelme, genellikle arazinin alçalarak yayılmasının sağlandığı geniş görüş alanı yönündedir. Yön elverişsiz olsa bile odaların ya da sofanın

manzaraya dönük olması, Anadolu evinin değişmez ilkesidir. Elverişsiz yönün etkileri, uygun ayırntı çözümleriyle giderilir.

Resim 3: Sıcak iklime uygun yapılmış ev

Ancak değişen koşullarla beraber konut yapımında da değişiklikler ortaya çıkmıştır. Artan nüfus ve şehirleşmeyle beraber konutlar bağımsız ve birkaç katlı olmaktan çıkıp çok katlı apartmanlar hâlini almıştır. Konutlardaki bu değişime rağmen iklim özelliklerinin etkisi önemini kaybetmemiştir. Çok katlı binalarda özellikle yaz akşamları oturmak için geniş balkonlar ön plana çıkmıştır. Eski konut mimarimizde var olan kalın duvarların yerini bugün çeşitli yalıtım malzemeleri kullanılan duvarlar almıştır. Bina cepheleri yine güneşin etkisine göre planlanmaktadır.

1.1.4. Sıcak Bölgelerde Mevsime Göre Hâkim Renkler

Dış cephe rengi belirlenirken iklim koşullarını da göz önünde bulundurmalıyız. Sıcak iklimlerde dış cepheyi mümkün olduğunca açık renklere boyamak hem boyanın daha uzun ömürlü olmasını sağlar hem de ışığı yansıtarak duvarların fazla ısınmamasına yardımcı olur.

Ayrıca güneşin hâkim olduğu bir iklimde yoğun yani koyu renklerin kullanılması kısa sürede solmalarına sebep olur. Bir diğer olumsuz durum da koyu renklerin açık renklere göre ısıyı fazla çekmelerinden dolayı daha fazla nem kaybına uğramalarıdır.

Bu iklim bölgelerinde en fazla öne çıkan renkler ağırlıklı olarak beyaz ve kırık beyaz tonlarıdır.

a

b

Resim 4: a,b Sıcak iklimde kullanılmış dış cephe renkleri

1.2. Soğuk İklim Bölgeleri

Hava sıcaklığının az olduğu ve daha çok serin havanın hakim olduğu bölgelere göre renk tasarımı.

1.2.1. Tanımı

Kışları soğuk yazları serin olan iklimin hâkim olduğu bölgelerdir.

1.2.2. İklim Özellikleri

Karasal iklimin görüldüğü bölgelerde soğuk iklim hâkimdir. Enlem ve yükselti farkı nedeniyle üç farklı iklim tipine ayrılır. İç Anadolu, İç Batı Anadolu, Göller Yöresi ve Ergene havzasında görülen tipine İç Anadolu tipi denir. Yazlar sıcak, kışlar ise soğuk ve kar yağışlı geçer.

Güneydoğu Anadolu bölgesinde görülen iklim tipine ise Güneydoğu Anadolu iklim tipi denir. Türkiye'nin en sıcak iklim bölgesidir.

Doğu Anadolu bölgesinde görülen iklim tipinde ise karasal iklim daha hâkimdir. Kışlar çok soğuk karlı ve uzundur. Yazlar serin ve kısa geçer.

1.2.3. Mimari Özellikleri

Yarı kurak karasal iklimin etkisi altındaki İç Anadolu Bölgesi evleri genellikle iç sofalıdır. Kışları soğuk ve yağışlı, yazları serin olan Doğu Anadolu bölgesinde sofa oldukça küçülmüş ve “divanhane” adını almıştır. Mekânlar küçük pencerelidir ve güneşli yönlerin tercih edildiği evler çoğunluktadır.

Günümüz kent mimarisinde ise geleneksel konutlardan uzaklaşmış olmasına rağmen soğuk iklim bölgelerinde yaşam genellikle kapalı alanlarda geçtiği için açık alanlar ve balkonlar sıcak iklim bölgelerindeki kadar geniş ve büyük değildir.

a

b

Resim 5:a.b Soğuk iklimin hâkim olduğu bölgelerden iki farklı konut mimarisini

Geleneksel Türk konut mimarisine bağlı kalmakla beraber iklim koşulları bir yerin mimari yapısını da etkiler. Konut tipleri, yapı malzemeleri iklim koşullarına göre belirlenir. Kar yağışının etkili olduğu soğuk iklim bölgelerinde dik çatılı konutlar yapılmaktadır.

a

b

Resim 6: a,b Geleneksel konut mimarisine göre yapılmış iki farklı ev

Geleneksel mimarimizde var olan bir uygulama da odaların yazlık ve kışlık diye ayrılmasıdır. Yaz odaları kuzey taraflara, kış odaları ise güneye bakan taraflara yerleştirilir.

1.2.4. Soğuk Bölgelerde Mevsime Göre Hâkim Renkler

Soğuk iklim bölgelerinde dış cephelerin boyanmasında sıcak iklimlere göre daha koyu renkler tercih edilmelidir. Koyu renkler güneş ışınlarını emerek gün boyu duvarların sıcak kalmasını sağlar.

Bu nedenle soğuk iklim bölgelerinde kırmızı, sarı, turuncu, kahverengi gibi renklerin değişik tonları tercih edilmelidir.

a

b

Resim 7: a,b Soğuk iklim bölgelerinde dış cephe renkleri

1.3. Ilıman İklim bölgeleri

Hava sıcaklık farklarının az olduğu iklim bölgelerine ait renk tasarımı.

1.3.1. Tanımı

Yıllık sıcaklık farkının az olduğu bölgelere denir.

1.3.2. İklim Özellikleri

Karadeniz ikliminin hâkim olduğu Karadeniz ile Marmara bölgesinde görülür. Yazlar serin ve yağışlı, kışlar ılık ve yağışlı geçer.

Karadeniz iklimi yer şekillerinin farklılıklarından dolayı üç farklı tipte kendini gösterir.

Doğu Karadeniz tipi; dağların kıyıda hemen yükselmesi, uzanış yönleri ve bunların yağış getiren rüzgârlara dönük olması gibi etkenlerden dolayı en fazla yağış alan iklim tipidir.

Orta Karadeniz tipinde; dağlar kıyıda uzaklaştığı için yaz ve kış sıcaklıkları Doğu Karadeniz ile aynı olmasına rağmen yıllık yağış miktarı düşüktür.

Batı Karadeniz tipinde ise kar yağışı ve don olayı daha fazla görülür. Yaz ve kış sıcaklıkları ile yıllık yağış ortalaması daha düşüktür. Marmara'nın büyük bir bölümü de bu iklim etkisi altındadır.

1.3.3. Mimari Özellikleri

Güneye göre kış aylarının daha soğuk oluşu, sofanın kapalı konuma gelmesini sağlamıştır. Karniyarık iç sofa, orta sofa tipleri yaygındır. Ancak bu tek geçerli kural değildir. İklimi daha yumuşak olan Doğu Karadeniz 'de, evlerin içinde açık sofalılara rastlanabilmektedir.

a

b

Resim 8: a,b Karadeniz bölgesi konut mimarisine iki örnek

1.3.4. Ilıman Bölgelerde Mevsime Göre Hâkim Renkler

Sıcak iklim bölgelerinde açık renkler, soğuk iklim bölgelerinde koyu renklerin kullanılması güneşin etkileri bakımından önemlidir. Ancak ılıman iklim bölgelerinde yağışlardan, nemden ve bulutluluk oranının yüksek olmasından kaynaklanan güneşli gün sayısı azdır. Bu nedenle dış cephe boyamalarında açık veya koyu tonlar tercih edilebilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

- İklim özelliklerini dikkate alarak renklerle tasarım yapınız.
- Binanın bulunduğu bölgenin iklim özelliklerini dikkate alarak uygulayacağınız renkleri belirleyiniz. Bu amaçla renk kartelası kullanabileceğiniz gibi farklı renkleri birbirleri ile karıştırarak da yeni renk tonları elde edebilirsiniz.

Resim 9: Örnek boya ve fırça

- Boyanın yüzeylere uygulanmasında kullanacağımız araç gereçleri hazırlayınız.

a

b

Resim 10: a,b Boya uygulama araçlarından rulo ve kompresör

- Bina dışına iskele oluşturunuz. İskelenin oluşturulması sırasında iş güvenliği ve emniyet kurallarına göre hareket ediniz.

a

b

Resim 11: a,b Bina dışına kurulmuş iskele örnekleri.

- Uygulama araçlarından herhangi birini kullanarak belirlenen renkleri yüzeye uygulayınız.
- Yüzeyi en yukarıdan başlamak suretiyle aşağıya doğru boyayınız.

a

b

Resim 12: a,b Rulo ve kompresör ile boyanın uygulanması

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Dersin adı	Renklerle Tasarım	Öğrencinin		
Amaç	Renklerle tasarım yapabileceksiniz.	Adı soyadı		
Konu	İklim özelliklerine göre renk tasarımı yapmak	Sınıf Nu.		
Değerlendirme Ölçütleri			Evet	Hayır
1	Sıcak iklim özelliklerini ve bölgelerini kavradınız mı?			
2	Soğuk iklim özelliklerini ve bölgelerini kavradınız mı?			
3	Ilıman iklim özelliklerini ve bölgelerini kavradınız mı?			
4	Müstakil bir konuta uygun, iklim özelliklerine göre, renk tasarımlarını yaptınız mı?			
5	Tasarladığınız renkleri atölyenizdeki çalışma yüzeylerine uygulayarak renklerin birbirlerine olan uyumunu karşılaştırdınız mı?			
6	İklim bölgelerine göre kullanılabilir renkleri öğrendiniz mi?			
7	İklim özelliklerine göre renk tasarımı yapmayı kavradınız mı?			

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. () Yazları sıcak ve yağışsız, kışları ılıman ve yağışlı geçen iklime sıcak iklim denir.
2. () Sıcak iklim ülkemizde en hâkim şekilde Güneydoğu Anadolu bölgesinde görülür.
3. () Konut mimarisinin şekillenmesinde iklim özellikleri önemli bir etken değildir.
4. () Sıcak iklim bölgelerinde dış cephelerde açık renkler tercih edilmelidir.
5. () Soğuk iklim bölgelerinde konutlar genellikle dış sofalı olarak yapılır.
6. () Soğuk iklim bölgelerinde dış cephelerde bütün renkler kullanılabilir.
7. () Ilıman iklim bölgelerinde konutlarda genellikle kapalı sofalar uygulanır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Farklı mimari özellikteki binalarda renk tasarımı yapabileceksiniz.
Özel projelendirilmiş yapılarda renk tasarımı yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan binaların mimari özelliklerini inceleyerek dış cephelerinin boyanmasında tercih edilmiş olan renkleri ve uygulama şekillerini tespit ediniz.
- Elde ettiğiniz izlenimleri sınıf ortamında paylaşınız

2. MİMARİ ÖZELLİKLERE GÖRE RENK TASARIMI YAPMAK

2.1. Küçük Binalar

Bu binalarda oturanlar bağımsız olduğundan yapacakları renk tasarımları da bağımsız olarak yapılır.

2.1.1. Tanımı

Genelde müstakil olarak yapılan birkaç katlı evlerdir. Betonarme olarak yapılabileceği gibi ahşap kâgir olarak da yapılabilir.

2.1.2. Özellikleri

Geleneksel yöre mimarisine göre yapılabileceği gibi dubleks veya tripleks şeklinde villalar olarak da yapılabilir. Bunların dışında apartman şeklinde ancak kat sayısı az olan binalar da mevcuttur.

2.1.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri

Cephelerinde cumba veya balkon uygulaması bulunabilir. İklim koşullarına göre pencereler büyük veya küçük olacak şekilde yapılır. Bu tür binalarda girişlerde veranda uygulaması da yapılabilir.

a

b

Resim 13: a,b Küçük binalara ait cephe biçimleri örneği

2.1.4. Boyanması

Küçük binaların dış cephelerinin boyanmasında kullanılan renkler birbirleriyle yüksek kontrast oluşturuyorsa bu durum binayı olduğundan da küçük gösterir. Bu nedenle küçük binaları olduğundan daha büyük göstermek istediğimizde mümkün olduğunca birbirine yakın ve açık renkler tercih edilmelidir.

Duvar cephelerinde kullandığımız boyaya uygun tonda bir boya ile pencere kasaları ve diğer detayları (söve gibi) boyamak yapılabilecek en doğru uygulamadır. Tamamen koyu tonlarda boyanmış bir yapı dikkat çekmeyen ve göze batmayan bir görüntü oluşturur.

Resim 14: Koyu rengin etkisiz görüntüsü

Evlerin giriş kapıları tüm binanın odağını teşkil eder. Bu nedenle bina giriş kapılarına ve pervazlarına vurgulayıcı bir renk uygulamak girişin tamamen ön plana çıkmasını sağlar. Bu uygulama büyük küçük bütün binalar için geçerlidir.

a

b

Resim 15: a,b Küçük binalarda renklerin kullanılması

Binaların mimari tarzı ne kadar sade ise kullanılacak renk sayısı da o kadar az olmalıdır.

a

b

Resim 16: a,b Pencere ve cephelerde farklı renklerle ve aynı rengin farklı tonları ile vurgunun oluşturulması

2.2. Büyük Oturumlu Yüksek Olmayan Binalar

Binalar oturma şekline göre farklılık kazanır. Oturma şekline göre renk tasarımı yapılır.

2.2.1. Tanımı

Geniş alana oturtulan ancak çok yüksek olmayan binalardır.

2.2.2. Özellikleri

Cephe genişlikleri oldukça büyüktür. Aynı kat üzerinde birden fazla daireler vardır. Ancak bu her zaman böyle olmayabilir. Konak ve yalılar gibi binalarda büyük oturumlu olarak yapılır ancak tek dairesel müstakil binalardır.

2.2.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri

İmar uygulaması gereği yüksek bina yapmanın mümkün olmadığı durumlarda geniş alan üzerine az katlı binalar yapılabilir. Bu tür binalar genellikle yan yana sıralanmış dairelerden oluşur. En dış kenardaki daireler haricinde diğer dairelerin sadece iki cepheleri açıktır. Balkonlar ön ve arka cephelere sıralanmış şekilde yapılır. Bu tür binalarda iki veya daha fazla giriş bulunmaktadır. Bazı uygulamalarda ise aynı katta ikiden fazla daire bulunmaktadır. Bu gibi durumlarda her dairenin en az iki cephesinin açık olması sağlanır.

a

b

Resim 17: a,b Geniş oturumlu binalarda uygulanmış cephe biçimleri

2.2.4. Boyanması

Cephe duvarları geniş, yüksekliği az olan binaların boyanmasında görünümde denge sağlayabilmek için dikey elemanlarda ya da dikey doğrultuda ön plana çıkan çarpıcı renkler kullanılması binanın olduğundan yüksek görünmesine neden olur.

Belirleyeceğimiz renklerin varsa çatı kaplama elemanları ile uyumlu olmasına dikkat etmeliyiz. Mimari özelliğe göre değişmekle beraber cephelerin boyanması için en az iki renge ihtiyaç vardır.

Bu tür binalarda da duvar renkleri ile pencere ve diğer ayrıntılar arasında farklı tonlarda renkler kullanılması göze daha hoş bir görüntü oluşmasını sağlar.

a

b

Resim 18: a,b Geniş cepheli binalarda cephe boyama örnekleri

2.3. Büyük Oturumlu Yüksek Binalar

Farklı gruplar ve kişiler tarafından kullanılıyor olmaları ve çevre ile uyumlu olmaları göz önüne alınarak renk tasarımı yapılır.

2.3.1. Tanımı

Geniş alana oturtulmuş her katında iki veya daha fazla daireler bulunan binalardır.

2.3.2. Özellikleri

Kent mimarisi ile beraber ortaya çıkmış olup aynı alan üzerinde daha fazla konut ihtiyacını gidermek amacıyla yapılır.

2.3.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri

Aynı bina üzerinde bağımsız daireler bulunduğu için her daire cephesinin açık olması gerekmektedir. Özellikle farklı dairelere ait balkonların birbirlerine yakın olmamaları gerekir.

a

b

Resim 19: a,b Büyük oturumlu yüksek binaların boyanmasına iki farklı örnek

2.3.4. Boyanması

Mimari tarzı sade olan binalarda kullanılacak renk sayısı azdır. Çok hareketli mimari detayları bol olan bir cephede beş altı renk kullanılarak detaylar ön plana çıkarılır.

a

b

Resim.20: a,b Geniş oturumlu binalarda cephe biçimleri ve boyanması

Dış cephelerin boyanmasında en az iki renge ihtiyacımız olduğunu varsayarsak uygulayabileceğimiz belli başlı renk kombinasyonları şunlardır.

- **Monokromatik kombinasyon:** Bu uygulama tek rengin farklı tonlarının bir arada kullanılması ile yapılır (toz mavisi renginin yanında koyu mavinin kullanılması gibi).
- **Komşu renkler kombinasyonu:** Bu sistemde birbirine yakın renkler bir arada kullanılır. Örneğin mavi, eflatun, mavi–yeşil birbirine yakın üç renktir. Açık tonları bir arada kullanıldığında ferah bir hava yaratır.
- **Tamamlayıcı renkler kombinasyonu:** Bu renk şemasında ise birbirine zıt renkler kullanılır. Bunlar temel olarak kırmızı–yeşil, turuncu–mavi, sarı–mor kombinasyonlarıdır.

Bu kombinasyonları iklim ve çevre faktörlerini de dikkate alarak bütün binalarda uygulayabiliriz.

a

b

Resim 21: Yüksek binalarda boyama örnekleri

Binaların dış cephelerinde dikey yönde çizgisel vurgular oluşturmak her ne kadar binayı olduğundan yüksek gösterse de geniş oturumlu yüksek binalarda bu vurguyu uygulamak estetik bir görüntü yaratır

2.4. Küçük Oturumlu Yüksek Binalar

Farklı gruplar ve kişiler tarafından kullanılıyor olmaları ve çevre ile uyumlu olmaları göz önüne alınarak renk tasarımı yapılır.

2.4.1. Tanımı

Dar alana oturtulmuş çok katlı binalardır.

2.4.2. Özellikleri

Genellikle iş merkezi veya şirketlerin yönetim binaları olarak yapılan çok katlı binalardır.

2.4.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri

İç alanı ofis ve bürolar şeklinde tasarlanmış, cepheleri genellikle balkonsuz binalardır. Son yıllarda dış cepheleri daha çok alüminyum levhalar ile kaplanmaktadır. Bütün iç mekânlar güneş ışığını alacak şekilde inşa edilir.

a

b

Resim 22: Küçük oturumlu yüksek binaların cephe biçimleri

2.4.4. Boyanması

Dış cephe duvarları dar ve çok katlı olduğu için olduğundan daha yüksek görünür. Bu tür binalarda krem veya sarı tonların kullanılması binayı olduğundan daha geniş gösterecektir. Ayrıca yatay elemanlarını ön plana çıkaracak şekilde boyamak da binanın olduğundan daha kısa görünmesini sağlar.

a

b

Resim 23: Çok yüksek binalarda cephe renkleri

2.5. Özel Projelendirilmiş (Kuleler, Anıtlar vb.) Binalar

Estetik açıdan çevre ile uyumlu olmaları göz önüne alınarak renk tasarımı yapılır.

2.5.1. Tanımı

Anıtlar, genellikle heykel ya da çeşitli biçimlerdeki yapılardır. Anıtın amacı; bir kişinin, olayın ya da tarihsel bir dönemin anısını canlı tutmaktır.

2.5.2. Özellikleri

Dünyanın pek çok ülkesinde, meydan ve caddelerde tek bir kişinin anısına dikilmiş anıtlara rastlanır. Ankara ve Türkiye'nin öteki kentlerindeki Atatürk anıtları buna en güzel örnektir.

a

b

Resim 24: a,b Anıt örneği

Ayrıca milletlerin tarihinde dönüm noktası niteliğindeki günler, kazanılan zaferler ve yaşanan acıları simgeleyen anıtlar da mevcuttur. Çanakkale Anıtı bunun en güzel örneğidir.

2.5.3. Cephe Biçimleri ve Özellikleri

Türk anıtlarının tarihi, İslam öncesi döneme kadar gider ve ilk anıt örneklerine Orta Asya'da rastlanır. Bunlardan günümüze ulaşmış olan en ünlü anıt Orhun Anıtı'dır. Eski Türklerde alp denen savaşçıların ve yiğitlerin mezarının kenarına dikilen ve balbal denen taşlar da birer anıt örneğidir.

Türkler Anadolu'ya yerleştikten sonra kümbet, türbe gibi çeşitli anıtlar yapmışlar ve mezar taşlarında süslemeye özel önem vermişlerdir. Selçuklu mezar taşlarının üzerinde insan, hayvan ve kuş figürleri yer alır. Osmanlı mezar taşları ise bitki ve geometrik figürlerle bezenmiştir. Osmanlı mezar taşlarının biçimleri gömülü olan kişinin toplumsal konumunu da yansıtır. Anadolu'da, kümbet ya da türbe olarak adlandırılan anıt mezarların en ünlüleri arasında Erzurum'da Emir Saltuk Kümbeti, Kayseri'de Döner Kümbet, Konya'da Gömeç Hatun Kümbeti, Bursa'da Yıldırım Bayezid Türbesi, İstanbul'da Kanuni Sultan Süleyman Türbesi sayılabilir.

a

b

Resim 25: a,b Anıtkabirin iki farklı görüntüsü

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra anıt yapımında hızlı bir artış oldu. Hemen bütün kentlerde Atatürk'ü, Kurtuluş Savaşı'nı, halkın savaşta kahramanlıklarını simgeleyen anıtlar dikildi. Çanakkale Zaferi ve Meçhul Asker Anıtı, Taksim Anıtı ile Atatürk'ün naaşının olduğu Anıtkabir, bunların önde gelen örnekleridir.

a

b

Resim 26: a,b İki farklı olayı anlatan anıt örneği

Anıtlar, belli bir olayı tasvir edecek şekilde yapılır. Anlatılmak istenen olaya göre tasarlanır. Ancak türbe gibi anıtlarda geleneksel kültür ve dinin motifleri ön plana çıkar.

Kuleler ise genellikle gözetleme amaçlı, kale surlarına veya geçiş noktalarına ya da şehirlerin hâkim tepelerine inşa edilmiş yapılardır. Gemiciler için kıyılarda kullanılan fenerler de kule şeklindedir.

Günümüzde çok yüksek katlı olarak yapılan iş merkezlerine de yüksekliği ifade ettiği için kule adı verilmektedir.

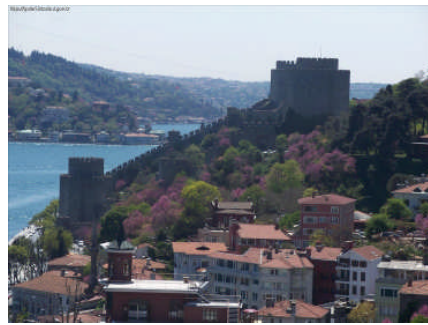
a

b

c

d

Resim 27: a,b,c,d Çeşitli kule örnekleri

2.5.4. Boyanması

Anıtlar genel olarak doğal taşlar veya mermerlerden yapılır. Bu nedenle anıtlarda hâkim olan renk yapıldığı malzemenin renkleridir. Ancak anıtlar üzerinde heykeller bulunuyorsa bunlar koyu renkli özel boyalar kullanılarak boyanır. Heykeller dışında boyanmış olan kısımlar ise doğal boyalar kullanılarak yapılır.

Resim 28: Günümüzde kule olarak adlandırılan yapı örneği

UYGULAMA FAALİYETİ

Kullanım amacını belirleyerek hazır duvar yüzeyine renk tasarımı yapınız. Her öğrenci duvar yüzeyine farklı amaçlar için kullanılacak (hastane, okul, konut vb.) renk tasarımı yapacaktır.

- Uygulamamızda birbirine yakın tonlar tercih edilmelidir. Vurgu yapılacak bölümler koyu tonda diğer bölümler açık tonlarda tasarlayınız.
- Vurgu yapılan bölümler dikey ve yatay çizgilerle ve koyu tonlarla boyanarak ön plana çıkartınız.

Boyama işlemi rulolarla yapılabileceği gibi kompresörlerle de yapılabilir.

a

b

Resim 29: a,b Kompresör ve kompresörle uygulama

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Dersin adı	Renklerle Tasarım	Öğrencinin		
Amaç	Renklerle tasarım yapabileceksiniz.	Adı soyadı		
Konu	İklim özelliklerine göre renk tasarımı yapmak	Sınıf Nu.		
Değerlendirme Ölçütleri			Evet	Hayır
1	Küçük binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
2	Büyük oturumlu yüksek olmayan binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
3	Hastane vb. amaçlı binaların özelliklerine göre iç ve dış renk tasarımı yapmayı öğrendiniz mi?			
4	Tasarladığınız renkleri bir arada kullanarak renk uyumlarını kontrol ettiniz mi?			
5	Küçük oturumlu yüksek binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
6	Özel projelendirilmiş binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. (....)Küçük binalarda yüksek kontrast oluşturan renklerin kullanılması binayı daha da küçük gösterir.
2. (....)Birbirine yakın ve açık tonları kullanmak binayı olduğundan büyük gösterir
3. (....)Dış cephelerin tamamen koyu renklerle boyanması vurgulayıcı bir uygulamadır.
4. (....)Geniş oturumlu yüksek olmayan binalarda yatay yönde ön plana çıkacak şekilde renkler kullanmak binayı yüksek gösterir.
5. (....)Küçük oturumlu yüksek binalarda krem veya sarı tonların kullanılması binayı olduğundan daha geniş gösterir.
6. (....)Binaların dikey elemanlarını ön plana çıkacak şekilde boyamak binayı olduğundan kısa gösterir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise Modül Değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Geniş oturumlu yüksek katlı bir binanın renk tasarımını, sıcak iklim özelliklerini de göz önün de bulundurarak yapınız.

Dersin adı	Renklerle Tasarım	Öğrencinin		
Amaç	Renklerle tasarım yapabileceksiniz.	Adı soyadı		
Konu	İklim ve mimari özelliklere göre renk tasarımı yapmak	Sınıf Nu.		
Bu modül kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.				
Değerlendirme Ölçütleri			Evet	Hayır
1	Sıcak iklim özelliklerini ve bölgelerini kavradınız mı?			
2	Soğuk iklim özelliklerini ve bölgelerini kavradınız mı?			
3	Ilıman iklim özelliklerini ve bölgelerini kavradınız mı?			
4	İklim bölgelerine göre kullanılacak renkleri öğrendiniz mi?			
5	İklim özelliklerine göre renk tasarımı yapmayı kavradınız mı?			
6	Küçük binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
7	Büyük oturumlu yüksek olmayan binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
8	Büyük oturumlu yüksek binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
9	Küçük oturumlu yüksek binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			
10	Özel projelendirilmiş binaların özelliklerini ve nasıl boyandığını öğrendiniz mi?			

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ – 1’İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	Y
6	Y
7	D

ÖĞRENME FAALİYETİ – 2’NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	D
6	Y

KAYNAKÇA

- BOOKER Graeme, **İç Mekan Tasarımı Nedir?**, Yem Yayınları, İstanbul, 1996